

Spilka, František Rudolf

*13. listopadu 1877 Štěkeň č. 8, okr. Strakonice, † 20. října 1960 Praha, pochován na Vinohradském hřbitově. Absolvent reálného gymnasia v Písku (1887-1895) a pražské konservatoře (1895-1899), kde studoval hru na varhany u Josefa Klíčky a skladbu u Antonína Dvořáka. Tamtéž se stal profesorem intonace, sborového zpěvu a komorní souhry. Sbormistr, hudební skladatel, publicista a pedagog. Ve Štěkni jej připomíná nejen festival „Hudební léto“ (původně Spilkovo hudební léto) v areálu Zámku kláštera Congregatio Jesu, ale i pamětní deska zahradnickému rodu Spilků na domku u zámku o jejich zásluhách pro rozvoj užitkových, okrasných i přírodních částí štěkeňského parku.

Rodiče, sňatek 26. října 1876 v kostele sv. Mikuláše, městys Štěkeň. Otec: František Spilka [1848-1909] knížecí vrchní zahradník ve Štěkni č. 1, zámek, panství JUDr. Alfreda Augusta knížete Windischgrätze (1851-1927). Syn Jana Spilky měšťana v Dobříši č. 67 a jeho paní Barbory rodem Patek z Dobříše č. 67. Matka: Marie [*17. 11. 1851 Nedělišťe č. 1, fara Všestary], dcera Josefa Okenfuse knížecího sládky ve Štěkni č. 8 a jeho manželky Leokadie roz. Jílkové z Hoříněvsi č. 9 v tehdejší okr. Jaroměř (do r. 1960, poté okr. Hradec Králové).

Portrétní foto šestapadesátiletého sbormistra představil prvorepublikový týdeník JAS s textem „František Spilka, dirigent Pražského pěveckého sboru »Smetana« pochází z jižních Čech, žák Karla Šteckra a Ant. Dvořáka, od r. 1906 do r. 1922 profesor pražské konservatoře. V letech 1908-1922 vytvořil z Pěveckého sdružení pražských učitelů těleso světového formátu, dal podnět k založení Pěveckého sdružení pražských učitelek a převzal r. 1927 vedení sboru »Smetana« po Rudolfu Černém. Osvědčil a osvědčuje tu příkladnou energii, dokonalou plánovitost a mistrovskou znalost všech podmínek virtuosního sborového výkonu, snáší a bohdá snese i nejpřísnější měřítká kritická domácí i cizí. Svých sbormistrovských zkušeností užívá Spilka i ve vlastní tvorbě sborové, spojující v dokonalý celek všechny typické a nejučinnější složky zvukné a slohově čisté sborovosti.“

Františkovým mladším bratrem byl Jaroslav Leo Jan Spilka (*14. 9. 1879 Štěkeň č. 1), profesor Zemské zemědělské školy v Klášteře Hradisko u Olomouce, spoluautor vzniku mezinárodních zahradnických výstav ve městě (r. 1958, od r. 1967 pod názvem Flora Olomouc), spisovatel zahradnických příruček, autor řady spisů, např. Zelinářství (1924), Ovocnářství na Šumpersku (1930).

Prameny a literatura

SOA T, SM [on line] Fara Štěkeň, kniha 10, N 1870-1898, s. 120, snímek 121. Digitální archiv SOA v Třeboni. Narození mladšího bratra Jaroslava tamtéž, s. 163, sn. 164. Sňatek rodičů tamtéž, kniha 14, O 1854-1898, s. 157, sn. 160.

Red.: František Spilka, dirigent Praž. pěv. sboru SMETANA. In: JAS, rodinný obrázkový týdeník. Vydává Nakladatelství a knihkupectví Československé obce sokolské, vychází každý pátek v Praze. Roč. VIII, 1934, č. 4, 19. ledna 1934, s. 12.

Fikrle, Rudolf: František Spilka sedmdesátníkem. Lidová demokracie 12. listopadu 1947.

Československý hudební slovník osob a institucí, sv. 2, M-Ž. Autor Spilkova biografického hesla prof. G. Černušák. Eds. Gracián Černušák, Bohumír Štědroň, Zdenko Nováček. Státní hudební vydavatelství Praha, 1965, s. 575-576.

Kalkušová, Slávka (ed.): Kalendárium jihočeských osobností a událostí 1986 - 1990. Státní vědecká knihovna České Budějovice, České Budějovice 1986, s. 153.

Ottův slovník naučný nové doby. Dodatky. Díl šestý, svazek první Sm-Še. Ed. Bohumil Němec, šéfredaktor vydání. Fotoreprint původního vydání z roku 1940, Praha - Litomyšl 2003. Text Spilkova biogramu na stránkách 174n :

Spilka, František - hudební skladatel, dirigent, pedagog, *13. 11. 1877 Štěkeň. V letech 1908-1922 byl sbormistrem Pěveckého sdružení pražských učitelů a vytvořil z něj prvořadě vokální těleso zvukově i přednesem. Vnesl do jeho výkonů nové pojetí sborové reprodukce, syté a barvitě až k účinkům takřka orchestrálním, s virtuosní technikou a bohatou stupnicí výrazu. Vybudoval tu rozsáhlý repertoár s tvorbou Smetanovou v čele a v oddaném pěstění soudobé nové tvorby české i cizí, zejm. pro zahraniční zájezdy, na nichž si dobyl i velkých osobních úspěchů. V letech 1927-1938 vedl Pražský pěvecký sbor Smetana, kde rozvinul své schopnosti do naprostého vyrovnání všech složek a požadavků na moderní reprodukci vokální. Na pražské konservatoři působil do 1922, od převratu 1918 i jako její administrativní správce. Vychoval zde řadu mladých sbormistrů a dirigentů (např. Vojtěch Aim, Antonín Balatka, Antonín Bednář, Metod Doležil, Oldřich Hilmera, Karel Šejna, Erich Kleiber). K práci skladatelské vraceti se mohl jen občasné, přece však napsal dvě opery, neprovedenou jednoaktovou zpěvohru Kain, a celovečerní Stará práva (prov. 1917). Autor orchestrálních ouvertur, písňové cykly Rosa mystica (s doprovodem klavíru a violy) a Srdce zpívá (1937), četné skladby pro sbory mužské, ženské i smíšené, hojné sborové úpravy lidových písní.

Sáček, František: Rok 2010 - 50. výročí úmrtí profesora Františka Spilky.

František Spilka, profesor Pražské konzervatoře, dirigent, hudební skladatel, hudební teoretik, zakladatel hudebních spolků. Biografie na stránkách <http://www.kklostermann.eu/webspilka/web2/zivotopis.htm>, včetně reprodukce plakátů.